

766 $\frac{MS}{3}$

21

3

14

1619

Rara

73

9437

16

8 Plk. Loll A.

48/73/9437(3)

1619 B9

STEPHANI KOVATSCHTOCT

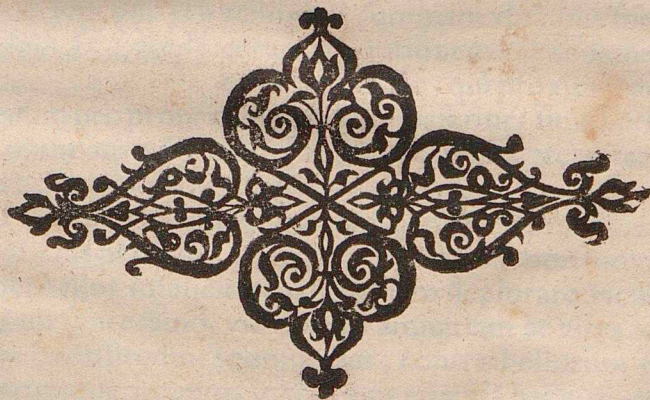
ORATIO,

A D

SIGISMUNDVM III. RE-
GEM POLONIÆ, HABITA ANNO
M. DC. XV. MENSE SEPTEMBRI, CVM NOMINE
Serenissimi Transylvaniæ Principis GABRIELIS
BETHLEHEM, legatione fungeretur.

Et

COPIA LITTERARVM EIVSDEM PRIN-
cipis Transylvaniæ ad Bohemiæ Directores datarum Alba-
Iulia 18. Augusti 1619.

Excusum,

ANNO M. DC. XIX.

87

48/73/9437.(3)

Berlin
 Anno M. DC. XIX.

87

O R A T I O
 A D S I G I S M V N D V M
 I I I . R E G E M P O L O -
 N I Æ ,
 S T E P H A N I K O V A T S C H Y O C T .

V M A N Æ P R V D E N T I Æ ,
 Sacratissima Regia Majestas, non vltimam partem crediderim , rerum etiam alienarum, præsertim quæ nos affinitate , aut coniunctione aliquâ attingant, summam vbi opus fuerit, curam atq; rationem habendam: nequæ illos errasse, qui proximi parietis casum pro proprio ducendum suaserint; simul etiam qui optimam officiosamque vicinitatem fraternitati & cognationi sanguine junctæ prætulerint.

¶ Siquidem quotidianâ docemur experienciâ, quicunque alienis periculis, præcipuè vicinioribus non moventur; serò illos infelicitatem propriam deplorare: vicissim solidam synceramq; vicinorum amicitiam ac vires ad omnes necessitudines conjunctas, contra bellorum fortunarumque impetus ingentibus etiam Thesauris præferri.

Quæ omnia vtinam, Rex inclyte, alienis & exterioribus, non domesticis, proh dolor, exemplis ostendere possem, At ea, quæ oculis vidimus, testari; quorum periculis

8
culis exposiri, aliquoties exilio, sanguine, cicatricibus, rerum charissimarum amissione, ferro, igniq; & devastatione, vix vitam, vix spiritum vitalem redemimus: ea inquam, testari, aut detegere cui vitio verti posset? Negare, Rex inclyte, nec ipse, nec circumstans amplissimus Senatus, promiscua autem multitudo multo minus potest, intestinam Transylvanorum discordiam, qua aliquot annis non sine periclitatione regnorum vicinorum duravit, Polonis etiam ipsis per plurimo sanguine constitisse; & nescio, an fatali rerum publ. conversioni, vel vitijs hominum, corruptaq; naturae, qua diros casus saepe, diraq; fata accelerare solent, adscribendum; vel verò in aestu fervoreq; bellorum, quasi cōtagione aliquà correpti, mutuoq; moti exemplo, regna vicina vicinis, populi populis, nationes nationibus calicem furoris Domini ex ordine propinando, fatalibus annorum curriculis jam elapsis (qui absit ut vnquam recurrant redeantque) non modò externis, sed internis ac intestinis motibus quassata, lacerta, distracta, ac penè extremè devastata conspiciuntur. Nam etsi ab intestinis motibus, reliquis vicinis Regnis longè majores calamitates & arumnas patria nostra perpeffa est; quis tamen negare potest, non iisdem civilibus motibus Hungariam etiam, deinde Poloniam, postea Austriam, Moraviam, Bohemiam, Belgarum ac Venetorum nationes, ac nunc Romani Imperij etiam Robur immobile cum florentissimis rebus Italiae periclitatum esse, & nunc quoque periclitari?

An non etiam communium Christiani nominis hostium Turcarum Tartarorumque hoc ipsum persuasit, laceravit, ac summo opere afflixit Imperium? Ex quibus luculentissima nostri aevi, & quidem domestica Exempla docent, saluari pace è medio populorum, amore & charitate ex cordibus hominum sublatis, nihil in terris rectè, vtiliter & cum laude agi posse, sed omnia periculis, confusio-

fusionibus, ruinis & vastationibus scatere. Vnde, si quæ labes aut macula nomini Transylvano plus quam cæteris Regnis adscriberetur, dum penitus rem totam quis ob oculos posuerit, mentemque ad vniversalia, cum consideratione totius mundi, Regnorum & Provinciarum, exporrexit, nihil in Transylvaniâ, æquè ac in alijs totius orbis terrarum Regionibus, præter fatalem Regnorum, rerumque publ. conversionem, quæ propter peccata mortalibus hominibus ab ævo communis fuit, reperiet.

Ast, vbi jam divinâ præfulgente misericordiâ, animos potentissimorum orbis Monarcharum, Regumque imprimis ad pacem inclinatos audimus, suam nobis Astræam Deus de cælo rursus remittere videtur, nobisque qui vivimus tãquam è generali rerum omnium Cataclysmo, in exemplum Noë Patriarche ereptis, ad meliora (quod in æternum sit durable) tempora reservatis, signa pacis, signa salutis ostendit, maximalque animorum conjunctiones, & publicæ concordie occasiones præmonstrat.

Ad quid ista quasi balbutiens, & extra Pomerium, quod dicitur, Rex inclyte, narro, sine loco, sine Scopo profero? Non ita de me iudicet obsecro, sed aures modò mihi Regias patienter accommodet; cum scopo, locoque, hæc à me posita esse, hoc ipso momento videbit. Est mihi animus, Regiæ Majestatis & affectum & favorem benignissimum, erga Transylvaniam, Illustremque ejus Principem, Dominum Dominum meum clementissimum rationibus & perpetuâ necessitudine conjungere. At labor aliquis jungendi eò loci necessarius est, vbi aliqua præcesserat alienatio. Eam certè generalem, Deo ter Maximo sit laus, hoc tempore non agnosco. Privatæ aut particulares injuriæ, vti publico voto & consilio non factæ, ita etiam optimis quibusque rationibus sopiendæ. Ergò vbi nulla generalis alienatio, frustra suscipitur labor ibi conjunctionis.

8
Præmissi aliquot verbis & exemplis, Rex Serenissime paulò antè ab ipsa experientia desumptis, in omnibus istis Regnis & Provincijs publicis viguisse grassataq; esse periclitaciones, & multis maximis horren disq; exant-
latis fluctuationibus, novam quasi rerum faciem indu-
ctam. Ideoq; hominum ingentia in ipsis periculis ab invi-
cem alienata, rursus ad culturam veteris pristinaeque ne-
cessitudinis, non quidem magno, sed qualicunq; labore
sunt reducenda. Eâ in re vt multum ego temporis aut la-
bôris infumam, Rex Serenissime, non arbitror esse ne-
cessarium.

Nam si ad originem rerum Hungaricarum mentem
oculosq; converto, non video gentem vllam vel vicini-
tatem, quæ majoribus necessitudinis vinculis inter se sic
obstricta, atque Polonica cum natione nostrâ Hungaricâ
ac in particulari gloriosa & pervetusta familia Iagelloni-
ca, ex cujus Serie etiam Majestas Regia, in splendido isto
regni Polonici Throno gloriatur, arctissimo sanguinis &
officiorum præstitorum vinculo nationi Hungaricæ jun-
gicur. Supra animam immortalem (quæ pars Dei immor-
talis est) humano generi nihil est è superis concessum;
quam quidem absque cognitione sui creatoris & Salva-
toris errare & perire in æternum credimus: Vicissim co-
gnitione cultuq; religioso servari salvariq; in æter-
num profitemur: Hanc autem, quæ certissimam anima-
rum nostrarum salutem adfert, Religionem Christianam
Iagello Dux antiquus Lichuanix, nonnè medio & be-
ficio gentis Hungaricæ, id est Serenissimæ Hedvvigis filix
Ludovici I. Regis Hungariæ sibi desponsatæ, accepit, cum
qua simul & Regiam dignitatem nominis in Ladislaum
mutatione post sacrum lavacrum accepit: indeq; con-
versio ad fidem Catholicam totius gentis Polonicæ & Li-
thuanicæ secuta est.

Quod nam etiam maius fortiusq; argumentum con-
iun-

junctionis esse potest, quam supremæ dignitatis, supremique honoris erga se invicem communicatio? At aliquoties legimus nunc Vngaros ex Poloniâ, nunc Polonos ex Hungariâ ad Regium fastigium lectos & evedtos.

Communes etiam amicos & communes habere inimicos, non leve, neque exiguum amoris necessitudinisq; vinculum putatur. Certè nobis tacentibus, coniunctas aliquoties cum viribus Hungarorum, Polonorum vires, vicinæ gentes cum maximo rerum suarum detrimento sensere. Ac insignis in ævumq; memorabilis est, V Vladislai secundi Regis optimæ memoriæ, infelix ad Varnam, contra hostes Christiani nominis Turcas, pugna: qui pro salute totius Christianitatis sanguinem Polonorum cum sanguine Hungarorum eodem prælio profluvioque miscere non est veritus, qui vel ex eo veterum Martyrum gloriam facilè adæquare meo iudicio poterit, quòd post conflictum nec vivum, nec mortuum vsque reperiri potuisse, historici ferè omnes perhibent.

At aliquis eiusmodi coniunctionem ad breve spatium, & integris adhuc rebus Hungaricis durasse obiectabit: Frustra hoc faciet; Nam res ipsa reclamabit, virtutis Polonicæ gloriam fato quodam inevitabili, tam univertalem ad gentem Hungaricam, & in particulari discretè ad Transylvaniam esse ligatam derivatamque: Serenissimus enim Ioannes I. Rex Hungariæ Serenissimam Isabellam Regis Poloniæ filiam vxorem ducens, post factiones intestinas, cum filio Ioanne II. quasi Iure hæreditario Transylvaniam obtinuit & possedit. Et quamvis fatorum invidiâ Regulus optimus præmaturâ morte raptus successorem de lumbis suis relinquere non potuerit, non tamen statim Polonicum cum Transylvanis vinculum ruptum, sed suas in hoc arcani cælestis & fatorum necessitates exemit vires, quod libero Regnicolarum suffragio è grege numeroq; Magnatum loco Ioannis II, electus Stephanus

8
phanus Bathoreus in regium Regni Poloniae fastigium raptus atque tractus est : quem in suo nunquam satis laudando regimine , hostibus formidini , amicis gloriae , toti reipubl. Polonicae decori atq; perpetuo ornamento , floruisse certum est.

Sed nec ipso è vivis sublato Transylvaniae cum Polonis necessitudo expiravit ; Nam in adeptione Regni , feliciq; inauguratione V. Serenissimae Regiae Majestatis , contra æmulos eosdem (qui nunc jam affines & benevoli) coronam cū ipso Regno præripere studentes , Balthazar Balthareus , Ioannes Bornemisza , Georgius Barbelij , alijque ex proceribus & magnatibus non contemnendo Transylvanorum auxilio , adjuvantes (Orbis ista novit vniuersus) fideliter & vtiliter operam fortitudinemque suam militarem , cum insigni celeberrimoque triumpho declararunt : Eadem adhuc manet Transylvania , Rex Serenissime , idem animus , cū iusta bonaque occasione optimis vicinis , necessitate requirente inserviendi modo , eo , quo convenit , nos quoq; amoris & benevolentiae vinculo amplecti & prosequi videamus . Nam quod attritas diminutasque pristinas vires nostras domesticas quis cogitaverit , brevi illas Dei opt. pacisque adeptæ beneficio refarciamus , & nunc quoq; spero , quàm fama vulgaris volitat , longè esse meliores . Caterum vt ex istis generatioribus ad personam eius , cuius præcipuè legatus sum , Illustrissimi nempe Principis & Domini , Domini mei clementissimi , mea recurrat oratio , neque Sua Celsit. parentis charissimi , per quem in lucem est editus , officijs & beneficijs antea ab eo præstitis , Polonicâ necessitudine caret . Nā post Avum Gregorium Bethlehem , qui Dominus Zeörenien , & ex quinque proceribus vnus post Regem summâ in Hungariâ autoritateungebatur . Patruus Gabriel Bethlehem Præfectus & supremus Capitaneus aulicæ militiæ fuit Bude , seu Ioannis I. cuius paulò antè mentionem

nem feci. Eius Aula, ob matrimonium ex Regiâ stirpe Polonorum contractum, referta Polonis, amicitia & affinitatibus mutuò se invicem procul dubio amplexi sunt: Pater verò V Volfgangus Bethlehem, nequaquam à paternâ virtute degener, singulari fortitudine & bellicarum rerum dexteritate in aulâ Serenissimi Stephani Regis similiter præfecturam capitaneatumq; aulicæ militiæ adeptus est. Vbi vivos testes adhuc dubium non est reperiri, qui in expeditione Moscovitica ac contra Rebelles singularem eius virtutem & præstantiam videre potuerunt. Signanter certum est contra Gedanenses insignem & vix credibilè victoriam, 4000. adversus viginti quatuor milia pugnantis, ipso duce & Authore consecutam: In expugnatione Plocensi aliquot in urbem impressionibus, Ducis simul & strenui militis officio feliciter perfunctum esse: Contra Turcas in Hungaria Juvenis tantum nominis adeptus, vt sui temporis æquales facilè superaret: Vnde à D. Stephano arce bonisq; præclarissimis donatus, tam ab ipso quàm posteris eiusdem in maximo semper honore habitus est: Suam verò Cels. naturâ avitæ paternæq; virtutis diligentissimam emulatricem, eo tempore hac luce frui contigit, quando ferox & crudelissimus Mars externis equè ac intestinis motibus patriam nostram afflictissimam, continuis viginti annorum curriculis miserrimè vexavit. Vnde, vix benè ab Ephebis excesserat, quum belli aleas supra vires & ætatem tentare coactus est; ac vt inter infinitos casus, fors atq; fortuna tulit, virtutis & magnanimitatis præclara edidit specimina. Tringinta quatuor iusta numerare prælia, quibus interfuerit, nervorum incisiones, ossiû fracturas, costarû rupturas, cicatrices hinc inde, quæ sæpe à Turcis Tartarisq; perpeffus est, ostédere potest: ac multis eiusmodi exanclatis laborib. gradumatq; dignitatem patrum parentisq; vt præfectus aulicæ militiæ Trans-

B sylvæ

8
Sylvanorum fieret, adequavit. Nunc autem Dei beneficio,
& statuum ordinumq; Regni liberrimis suffragijs, in sum-
mam quorūdam privatorum invidiam & æmulationem
ad Principatus etiam dignitatem evectus est. Quis enim
cognovit mentem Domini? aut à Consilijs illius fuit? qui
in cœlo terraq; quicquid vult, liberè perficit, nec est qui
eadem repetat, cur hoc vel illud faciat. At nemo plenam
laudem, si fortis tantum & non etiam boni viri officio
perfunctus fuerit, consequitur; qui tantum feruentis &
semper ferocientis Martis artibus inter mortales famam
nomenque sibi vendicando, terrori solummodo & con-
fusioni, non autem amoris bonęque societati locum ali-
quem quasiverit. In Illustrissimo Principe Domino Dr.
meo semper clementissimo non talem naturalem sedem
sibi fixisse manereque, acta factaque luculenter ostendit.
Verę & non ad oculum ostentatę Magnanimitatis signum
infallibile ponunt sapientes, Clementiam & cum hone-
state coniunctam Patientiam. Constare autem non vici-
nis solum Regnis & Provincijs, sed orientis eque ac occi-
dentis, imò vtriusq; poli mansoribus arbitror, eo, quo Sua
Celsi Principatus habenas sibi moderandas accepit tem-
pore. Quam confusā, miserabilis & afflictissima conditio
Transylvanię fuerit: internis simul & externis motibus
adeò flagrabat, vt fervorem furoremq; tot gentium, fer-
ro, igni, rapinis omnia vastantium, multi inextinguibili-
lem arbitrarentur; labore, industriā, quanta fieri potuit
indefessā, non solum mitigavit, sed sua quemque ad loca
discedere coëgit. Mox ferocientes & multum tumultuan-
tes subditorum animos, à se invicem, non secus ac si nau-
fragium passi fuissent, disiectos & alienatos, multā lenita-
te, sapientiā & prudentiā in sacro-sanctam Unionem, iu-
stitię ac scriptarum legum disciplinam iugumq; salutaris
obediencię portandum effecit idoneos. Invidos, & tante
fortis

fortis emulos, aut rebellionem, cui tot continuis tempe-
 statibus quasi assuefacti fuerant, medicantes, sanctâ qua-
 dam dissimulatione (quæ sola & perpetua beati regimi-
 nis salus est) ad meliorem mentem revocavit; aut cautif-
 simè, in primis statim inicijs, summâ & inauditâ clemen-
 tiâ extinxit: Alios verò, quod maximè mirandum, naturâ
 ferè & quasi ab incunabulis, non secus ac si exotico quodâ
 morbo, continuâ inquietudine laborantes, qui horren-
 dis calumnijs rumoribusq; ad omnia momenta confictis,
 nomen honoremq; S. Cæs. lacefferunt, nunquam tamen
 adduci potuit, vt verborum certamine, quod mulierum
 est proprium, cum illis congregederetur, sed auribus pati-
 entissimis prætereundo, innocentiam & factorum acto-
 rumq; iustissimam rationem (quæ apud omnes cordatos
 plûs valere, quàm dubiæ & ex rumoribus sparsæ crimina-
 tiones debent) illorum figmentis apposuit; interim veni-
 am admisorum facinorum, & favorem amicabilè (si in
 meliorem sensum redire maluerint) planè & apertè illis
 offerendo. Apud exteros quoq; cum paribus paritatem
 & officiosam vicinitatem absque reprehensione coluit;
 quos autem Deus in excelsiores dignitatum gradus eve-
 xit, animi, quâ par est, submissione & humilitate, justis &
 honestis rationibus, in gratiam & favorem illorum sese
 insinuâdo, ignotos pariter vel alienatos sibi ipse benevo-
 los & amicos facere studuit; præsertim, cum præter opi-
 nionem multorû, cum Sac. Cæs. Regiâq; Majest. miro quo-
 rundam incitamento, non leves differentia subortæ fue-
 rant, nunquam interea quiescere, nullis sumptibus & la-
 boribus parcere voluit, donec omnibus illis sublatis, &
 sopitis, non tantum simplicem inde sibi adsecuritatem
 acquireret, sed propensissimum favorem Seren. M. Cæs.
 sibi suisq; rebus efficeret in ævum addictissimum.

Hoc ipsum etiam & non aliud, apud M. R. Vestram,

8
Rex Serenissime, hac meâ legatione intendens, vt Regem
tam potentē & pium, Regno finitimum & longâ multaq;
necessitudine addictum, feliciter Regnantem, modis atq;
rationibus æquissimis & honestissimis sibi rebusq; suis vti-
lem favorabilemq; redderet.

Quem etsi ob insignem ejusdem pietatem & debi-
tum Christianitatis officium suâ sponte etiam optimè er-
ga S. Cels. regnumq; Transylvaniæ affectum esse credide-
rim, sui tamen muneris esse putavit primitiasq; obsequio-
rum & promptitudinis præfunctoriâ istâ legatione osten-
dere.

Nec vlla subesse potest, Rex Serenissime, justa ratio,
quæ ab ista S. Cels. promptissima voluntate, Vestram Ser-
dererreat, imò maximæ solidæq; causæ in promptu sunt,
quæ ad illam amplectendam fovendamq; moveant. Nam
quicquid Gens Polonica Transylvaniæ, vicissim inclyto
Regno Poloniæ invicem debent, totum illud & omne,
tam V. M. quàm S. Cels. V. Majestati ex officio gratitudi-
nis & vetustissimæ necessitudinis debent.

Sicut enim nemo mortalium V. M. nocere potest,
quin eo facto inclytum Regnum suum Poloniæ offendat;
ita etiam S. Cels. absq; offensione Transylvaniæ offendi
non potest. Semper enim salus atque casus Regum atque
Principum, saluti & casui regnorum sunt coniunctissima.
Quam vetusta autem & inviolabilis, imò hæreditaria ne-
cessitudo Transylvaniam cum inclyto Regno Poloniæ
copulet, paulò antè longâ satis serie ostensum; ita vt neq;
ex V. M. R. nec Sua Cels. partibus sine insigni ac maximo
periculo (quod DEVS opt. avertat) violari villo vnquam
tempore possit. Sed neq; persona S. Cels. vlla ratione V.
Majestati R. displicere poterit, cum & præstantissimis or-
ta maioribus, bellicâ fortitudine, ac magnanimitate He-
roica clarissima, felicitate in rebus gerendis continuâ, &
talis

7
talis qui tam amicos, quàm inimicos Marte simul & arte excipere novit. Almae verò & aureae pacis artibus tanto-
perè pollet & delectatur, vt in illis etiam non otiosus, sed erga omnes officiosus appareat; Ruinarum Patriae insignis restaurator, erga pares vicinos æquissimus; erga maiores obsequentissimus, ac vt omnibus ex æquo & honesto placeat studiosissimus.

Talem igitur tamq; præstantem Principem, quis est qui in suum favorem non admitteret? Quis est qui reijceret? quem certè S. V. M. R. non dubito, quin propensissimo suo affectu, & benigno studio, cum suis omnibus amplectatur. Denique in Symbolum majorum officiorum suorum erga M. V. R. deinceps declaratorum, munusculum levidense, Equum vnum Asiaticum generosum, cum suo apparatu Regio dono eidem S. C. misit. Quod vt æqui bonique consulat, ex animo cupit.

DIXI.

Copia Litterarum

PRINCIPIS TRANSYLVANIÆ AD BOHEMIÆ Directores datarum Albae-Juliae 18.

Augusti 1619.

Illustrissimi Domini, Amici nobis observantissimi, &c.
Servitiorum nostrorum commendatione præmissa: Optandum sanè bonis omnibus videbatur, vt statim à primo periclitationis rerum Bohemicarum initio, publicam inclyti Regni calamitas, non nisi incertis ijsq; diversissimis apud nos circumducta rumoribus, à vicinioribus rei Christianae studiosis, Principibus ac Dynastis in eam vocata fuisset sollicitudinem; quâ nobis tanto locorum

B. 3. inter-

intervallo diffidis, prius de complanationibus earum salutiferis, lata, quieta & pacata omnia, quam de iniurijs invicem perpetratis innotescere potuisset. Sed cum ab eo temporis spacio, nec Regia Serenissimi Domini Ferdinandi Clementia, nec cura aliorum Principum tantum valuerit, ut tam noxium in Christianam Republicam incendium, vllum vel repressionis, vel extinctionis modum invenire potuerit, quin exacerbatis in dies utrinque hominum animis, longè lateque serpsisse, divagasse, majoresq; sibi vires eundo acquisivisse, palam est. Unde in tantarum Christianarum perturbatione & longè maiorum hinc assurgendorum periculorum certissimam expectatione, utrum otiosos saltem spectatores nos esse; vel animum manumque curæ ac salutari sollicitudini in medium adhibere debuisset convenerit? facile sanorum omnium iudicio subijcere licebit. Nam cum Patria hæc Regnumque nostrum in apice ac faucibus Turcarum constitutum sit, qui in suis consilijs, instar fluctuum vastissimi maris, nunquam quiescere, sed ad minores qualescunque Christianorum discordias arrectis animis intentissimè vigilare soleant, præsertim nunc, cum in Asiam Persiamque res suas pacatas habeant, scientes nullum istorum in Europam motum sine nostro motu, nullum periculum sine nostro periculo versari: ut & ipsis nocendi, & in Regna viciniora irrumpendi, occasiones præcluderemus; & scipitis quanto citius Christianorum dissidijs, rem undique in maiorem longè, quam hactenus securitatem locaremus: Duo simul & semel nobis attendanda proposueramus: Vnum, ut favorem, voluntatemque Imperatoris Ottomannici ad parandam talem concordiam nobis redderemus devotissimam: alterum, ut statum simul & intentionem Vestrarum Illust. Dominationum in nosq; affectum haberemus quam exploratissimum. Igitur Deo præpotentissi-

mō Duce & consultore, eūm fatales vtrinq̄ue occasiones ita occurrerint, vt & de Illust. D. D. Vestrarum animi in nos propensitate & alacritate, ex literis earundem die 14. presentis Mensis certiores facti simus: Et ex Porta 17. eiusdem assensum & favorem, supra quam sperabamus in conservationem rei Christianæ accepimus. Talibus jam iactis & præparatis fundamentis, quantumvis nos multæ magnæque Domus Austriacæ, Romani Pontificis, aliorumque ipsis faventium authoritates & potestates à tali instituto deterrebant: Vicit tamen Zelus pro gloria Dei, vicit fides & pollicitatio à Vest. Illustrissimis DD. proprio, & Ordinum nominib. per nostrum Marcum VVaivodam allata, quam cum iusta veneratione amplectimur, omni morâ & cunctatione postpositâ, in nomine domini Dei Exercituum, itineri nos statim accingemus, ac nisi in Hungariâ causæ morarum (quod nequaquam speramus) nobis objectæ fuerint, maximis conatibus mense Septembr. ad fines Moraviæ contendemus.

Interim Illustrissimas DD. V. amanter & sedulo monendas existimantes, ne cum hostibus vllam belli aleam interea periclitari velint, sed se suaque solummodò diligenter tutando, viribus integris adventum nostrum omninò præstolari studeant: spem firmam in Deo habentes, junctis animis, junctis consilijs longè certiore facilioque modo hostes à nobis depellendos fore. Quod vt pro voto nostrorum omnium ac felicissimè succedat, Divinum Numen assiduè ardentèque implorandum. De reliquis negotij circumstantijs à fidei nostro nobili Stephano Hatvvanij præsentium allatore oretenus etiam Vestris Illustrissimis Dinationibus referenda commisimus.

Quarum amorì, sinceritati & constantiæ nos, nostraque omnia diligenter commendantes, easdem feliciter

FREIE UNIVERSITÄT
BERLIN
UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK

liciter ac prosperè valere exoptamus. Datum in Ci-
vitate nostrâ Alba-Iulia die 18, Augusti, A N N O
M. DC. XIX.

Illustriſſimarum Dominationum Veſtrarum

**Amicus benevolus ad ſervien-
dum paratus**

GABRIEL PRINCEPS

ŒUPERSCRIPTIO.

*Illuſtriſſimis Dominis, Sacrae Coronae & Regni Bohemia Dire-
ctoribus & Conſularijs, Dominis Amicis Noſtris obſervan-
diſſimis, &c.*

Præſent. Pragæ 7, Septemb. 1619.

480/73/09437(3)

RARA

X13<7309437300017

7

